

Oslo, 18. januar 2013

Olje- og energidepartementet

HØRINGSUTTALELSE ENDRINGER I ENERGILOVEN OG ENERGILOVFORSKRIFTEN

Vi viser til høring fra Olje- og energidepartementet om endringer i energiloven og energilovforskriften og avgir herved vår høringsuttalelse.

Hovedbudskap

Naturvernforbundet mener at det kan være positivt å endre konsesjonsgrensen på vindkraft og overlate behandlingen til kommunene etter plan- og bygningsloven, men vi er likevel bekymret for at mange kommuner ikke har ressursene som skal til for å gjennomføre denne oppgaven på en forsvarlig måte. Vi mener derfor at det er svært viktig at miljøkompetansen i kommunene styrkes. En forutsetning for vår støtte til å overlate behandlingen til kommunene er at plan- og bygningsloven også i framtiden er underlagt Miljøverndepartementet, med Fylkesmannen som en viktig aktør. Veilederen som skal utarbeides, må sørge for at kommunene stiller strenge krav til hvilke utbygginger som kan godkjennes.

Vi er positive til forslaget om forhandlingsrett om tredjepartsleveranse og adgang til fjernvarmeanlegg.

Endret konsesjonsgrense vindkraft

Naturvernforbundet mener det kan være positivt å behandle små vindkraftverk etter plan- og bygningsloven med fylkesmannen og Miljøverndepartementet som ankeinstans. Ved å overlate ansvaret til kommunene, blir avgjørelsen tatt nærmere dem som berøres av utbyggingen. NVE har gjerne ikke den samme lokalkunnskapen som kommuner og fylkeskommuner har. Samtidig er det store forskjeller mellom kommunene. Mange kommuner har ikke tilstrekkelig kompetanse og ressurser til slike saker. Naturvernforbundet opplever også at kommunene ofte nedprioriterer miljø i sine vurderinger og vedtak. Det må framgå hvordan kunnskapsgrunnlaget og vurderingen etter naturmangfoldloven skal bli bedre med denne endringen. Det omfatter blant annet en betydelig styrking av natur- og miljøvern faglig kunnskap i kommunene.

Naturvernforbundet mener at vindkraft primært bør lokaliseres til områder der det allerede er store inngrep og til kulturlandskapet, og ikke til spesielt viktige eller biologisk verdifulle natur- og friluftslivsområder eller områder som er lite påvirket av menneskelige eller tekniske inngrep (INON). Vi mener det er gode muligheter for å ivareta dette med små vindkraftverk. Naturvernforbundet forventer at veilederen som skal utarbeides, sørger for at kommunene stiller strenge krav til plassering, kartlegging i forkant og til anleggsfasen. Det er særlig viktig med entydige krav til biologiske kartlegginger og kompetansekrav til registrantene samt felles rammeverk for hvordan registreringene skal gjennomføres. Det må settes av tilstrekkelige ressurser til en grundig biologisk kartlegging. Naturmangfoldlovens bestemmelser om «sumeffekter» må være sentralt for veilederen. Det samme gjelder «føre-var-prinsippet» og «kunnskapsgrunnlaget» slik at naturmangfoldlovens formål samt § 4-5 ivaretas.

Kommunene må i tillegg sørge for at det gjennomføres etterundersøkelser som ser på konsekvensene av vindkraftutbyggingen. Små vindkraftverk er foreløpig ikke utbredt, og det er viktig å få et bedre kunnskapsgrunnlag av konsekvensene. Det vil kunne sørge for at de beste prosjektene velges i framtiden. Her vil vi vise til erfaringene med konsesjonsfrie småkraftverk. En gjennomgang gjort av Norges vassdrags- og energidirektorat viser at 4 av 5 konsesjonsfrie småkraftverk drives ulovlig.

Naturvernforbundet er opptatt av at inngrepenes sumeffekt må tillegges større vekt i alle utbyggingssaker. Når behandlingen overlates til kommunene, er faren større for at det blir mange små inngrep som i sum kan påføre større skade på naturen. I høringsnotatet står det at «De fleste kommuner har god kjennskap til hvilke arealer som har stor verdi for flora og vegetasjon, samt viktige naturtyper (naturmangfold)». Mange kommuner har mangelfulle naturtypekart, og noen har ikke kart i det hele tatt. Vi mener at det må foreligge en faglig tilfredsstillende naturtypekartlegging for at kommunene selv skal kunne behandle søknader om små vindkraftanlegg.

Naturvernforbundet har dårlige erfaringer med at endelig godkjenning av skogsbilveger nå avgjøres av Fylkesmannen, og at vedtak ikke kan påklages til sentrale myndigheter. De fleste vegprosjekter blir godkjent, og få klager blir tatt til følge. Erfaringene med lokal medvirkning i styring av nasjonalparker og landskapsvernområder er heller ikke gode. Når saker blir avgjort kommunalt eller interkommunalt, er det gjerne landbruksavdelingen i kommunen som får ansvaret for alle miljøsakene. Landbruksavdelingen er stort sett befolket med landbruksfaglig fagpersonale, som medfører prioriteringer som samsvarer med det. Miljøsakene blir stort sett nedprioriterte.

Det er en stor demokratisk utfordring å sikre reell medbestemmelse for frivillige organisasjoner i disse arbeidene. Vi forventer at når plan- og bygningsloven legges til grunn, vil Miljøverndepartement bli endelig klageinstans for behandlingen av små vindkraftverk. For øvrig mener Naturvernforbundet at alle utbyggingssaker som berører naturinteresser, må behandles etter plan- og bygningsloven.

Når flere og flere miljøoppgaver delegeres til kommunene, er det problematisk at miljøkompetansen i kommunene ikke er tilstrekkelig. Mer miljøkunnskap i kommunene er avgjørende for å sikre naturmangfoldet og lokaldemokratiet. Naturvernforbundet mener derfor at miljøkompetansen i kommunene må styrkes betydelig. Det bør som et minimum på plass midler til en hel stilling som miljøvernrådgiver i hver kommune. I tillegg forutsetter vi at plandelen av plan- og bygningsloven fortsatt er underlagt Miljøverndepartementet, med Fylkesmannen som viktig aktør.

Naturvernforbundet vil til slutt påpeke at enkelte påstander i notatet, nedtoner konsekvensene av vindkraft. Eksempel:

«Vindturbiner er i liten grad til direkte hinder for utøvelse av friluftsliv. Turbinene påvirker imidlertid opplevelsen av naturen og det urørte miljøet.»

Vindkraft representerer et stort inngrep og er for mange ødeleggende for friluftslivet. Den store køen av forslag til utbygging av fornybar energi gir en mulighet til å skrinlegge de prosjektene som innebærer store naturødeleggelser. Det må ligge til grunn for kommunenes behandling.

Fjernvarme

Vi er positive til at det er foreslått en ny bestemmelse om plikt for fjernvarmekonsesjonærer til å forhandle med tredjeparter som ønsker adgang til fjernvarmenettet eller å levere varme til konsesjonæren. Det kan bidra til at overskuddsvarme ikke går til spille og en bedre utnyttelse av ressursene.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Holger Schlaupitz
fagleder